

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»
(НЦ «МАНУ»)**

Н А К А З

21.07.2026

Київ

№ 559

Про затвердження Умов
проведення Всеукраїнського змагання
для школярів «Захист України – 2026»

На виконання пункту 43 Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2026 рік (за основними напрямками позашкільної освіти), затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 19 листопада 2025 року № 1523 «Про затвердження Плану всеукраїнських і міжнародних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2026 рік (за основними напрямками позашкільної освіти) та Плану семінарів-практикумів для педагогічних працівників закладів позашкільної освіти на 2026 рік»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Умови проведення Всеукраїнського змагання для школярів «Захист України – 2026», що додаються.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника директора з виховної роботи Анастасію ПЛЕСКАЧ.

В. о. директора

Василь ДУНЕЦЬ

Додаток
до наказу НЦ «МАНУ»
від 21.07.2028 № 559

Умови проведення Всеукраїнського змагання для школярів «Захист України – 2026»

I. Загальна частина

1. Ці Умови визначають порядок організації та проведення змагань для школярів, які вивчають навчальний предмет «Захист України» в осередках (далі – Змагання).

2. Змагання проводяться щороку з метою підвищення рівня національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання учнівської молоді, яка навчається у закладах, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, та також опановує навчальний предмет «Захист України» в осередках (далі - Осередок) його викладання.

Проведення Змагань спрямоване на формування національної та громадянської ідентичності, зміцнення громадянської стійкості та розвиток оборонної свідомості учнівської молоді.

3. Основними завданнями Змагання є:

стимулювання розвитку в здобувачів освіти умінь та навичок, спрямованих на формування готовності до дій в умовах невизначеності;

реалізація командної взаємодії, лідерства та самозарадності здобувачів освіти в природному, соціальному, техногенному та віртуальному середовищах в умовах негативних зовнішніх впливів;

популяризація навчального предмета «Захист України», військової освіти та професійної самореалізації у сфері національної безпеки та оборони, формування поваги до захисників і захисниць України;

утвердження в середовищі здобувачів освіти цінностей безпечної поведінки та готовності і спроможності надавати домедичну допомогу собі та оточуючим у критичних ситуаціях.

4. Організатором Змагання є Міністерство освіти та науки України (далі - МОН), що здійснює загальне керівництво, визначає строки проведення та інші умови, затверджує результати.

5. Загальну організацію, координацію та організаційно-методичний супровід проведення Змагання здійснює Національний центр «Мала академія наук України» (далі – НЦ «МАНУ»).

6. Змагання проводиться на засадах добровільності, відкритості, прозорості та академічної доброчесності.

7. Під час проведення Змагання обробка персональних даних учасників здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

II. Учасники Змагання

1. У Змаганні можуть брати участь команди осередків закладів загальної середньої освіти (11 клас) у складі регіональних делегацій від областей, міст Києва та Севастополя (далі - учасники). Від кожної області до участі у Змаганні може бути направлено не більше однієї команди.

2. Регіональна делегація складається з команди у складі 8 учнів та 2 педагогів, які її супроводжують. Склад команд формується з дотриманням принципів гендерної рівності та недискримінації, забезпечуючи збалансоване представництво учасників різної статі.

3. Учасники зобов'язані дотримуватися Умов проведення Змагання та правил техніки безпеки.

4. Для участі в змаганні учасники команди повинні мати:

- наказ про направлення команди на Змагання, завірений печаткою відповідного органу управління у сфері освіти в області, містах Києві та Севастополі;
- список учасників команди, завірений печаткою відповідного органу управління у сфері освіти в області, містах Києві та Севастополі;
- документ, що засвідчує особу: ID-картка або проїзний документ дитини для виїзду за кордон;
- медичні довідки про стан здоров'я та можливість перебування дитини в дитячому колективі (форма № 086-1/о або довідка про епідемічне оточення із

Продовження додатка
зазначенням щеплень, санепідемоточення тощо) на кожного учня за 3 доби до від'їзду на Змагання;

- документи, що засвідчують страхування учасників, де вказано «для занять спортом або участі у змаганнях»;

- згода батьків (інших законних представників) на обробку персональних даних їхньої дитини, на фото- і відеозйомку та використання зображення їхньої дитини (Додатки 1 та 2).

III. Організаційний комітет Змагання

1. Для організації та проведення Змагання створюється організаційний комітет.

2. До участі в роботі організаційного комітету можуть залучатися наукові, педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів освіти й наукових установ (за згодою).

3. Персональний склад організаційного комітету Змагання затверджується наказом НЦ «МАНУ».

4. До складу організаційного комітету Змагання входять: голова, члени організаційного комітету та секретар.

Організаційний комітет Змагання очолює голова, який здійснює розподіл доручень між його членами і керує роботою з її організації та проведення.

Члени організаційного комітету здійснюють організаційну роботу щодо проведення Змагання і забезпечують порядок її проведення.

Секретар організаційного комітету здійснює організаційно-методичне та нормативне забезпечення процесів організаційного комітету Змагання.

IV. Експерти Змагання

1. Експерти Змагання – особи, які залучаються до проведення Змагання у складі Експертної комісії з метою забезпечення об'єктивності оцінювання та визначення переможців і призерів.

2. До складу Експертної комісії можуть входити педагогічні, науково-педагогічні працівники закладів освіти, наукових установ та організацій (за згодою), а також військовослужбовці та ветерани війни (за згодою).

3. До складу Експертної комісії не можуть входити близькі особи та педагоги учасників.

4. Експерти змагання:

забезпечують об'єктивність оцінювання;
заповнюють оціночні протоколи Змагання;
визначають переможців та призерів Змагання.

5. Персональний склад Експертної комісії затверджується наказом НЦ «МАНУ».

V. Програма Змагання

1. Програма змагання формується на основі змісту модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс».

2. Змагання проводиться у 4 категоріях:

Тактична медицина - практичні випробування, що моделюють ситуації, де учасники застосовують знання та навички з надання першої допомоги пораненим в умовах ведення бойових дій, забезпечення їхньої безпеки та успішної евакуації;

Стрільба в тирі – формат змагань, спрямований на оцінку навичок володіння зброєю при стрільбі з трьох положень (стоячи, з коліна, лежачи);

Смуга перешкод – практичні випробування, спрямовані на оцінювання навичок подолання різних фізичних перешкод за визначений період часу;

БПЛА – перегони FPV-дронів. Кожен учасник здійснює політ FPV-дроном по визначеному маршруту, що включає стартову арку, низку перешкод та фінішну арку.

VI. Критерії оцінювання

1. Загальна кількість балів, яку може отримати команда, складає 80 балів.

2. Оцінювання Змагання відбувається окремо в кожній категорії:

Тактична медицина:

1) Вогнева перевага, контроль ворога (так -1, ні - 0).

2) Комунікація (з пораненим, з командиром, між собою (так -1, ні - 0).

3) Накладання турнікету:

- огляд кишені (так -1, ні - 0);
- вороток на боковій поверхні кінцівки (так -1, ні - 0);
- висота накладання (так -1, ні - 0);
- щільність затягування (так -1, ні - 0);
- перевірка наявності пульсу (так -1, ні - 0);
- фіксація реального часу (так -1, ні - 0).

4) Евакуація пораненого (накладання турнікета, винесення у визначену зону – жовта зона) до 90 секунд - 1 бал, більше - 0.

5) Жовта зона:

- швидкий огляд пораненого (правильно - 1, ні -0);
- рукавички (так -1, ні - 0).

6) Вузлова кровотеча:

- затиснули одразу (так -1, ні - 0);
- обстеження раньового каналу (так -1, ні - 0);
- тампонування рани (ефект. - 1, ні-0);
- витримка часу тиску (так -1, ні - 0);
- переоцінка (так -1, ні - 0).

7) Тиснуча пов'язка (ефект.-1, ні -0).

8) Відновлення прохідності дихальних шляхів (правильно - 1, ні-0).

9) Викладання пораненого в стабільне бокове положення (так -1, ні - 0).

10) Занесення даних в картку пораненого (так -1, ні - 0).

Максимальна сума балів, яку може отримати регіональна делегація – 20 балів.

Стрілецька підготовка:

Під час проходження етапу «Стрільба в тирі» два / чотири учасники одночасно займають позиції біля стрілецьких тренажерів. Кожного учасника супроводжує окремий інструктор, який відповідає за дотримання правил безпеки та фіксацію результатів. Перед початком виконання вправи інструктори повторно нагадують учасникам правила безпечного поводження зі зброєю, порядок виконання вправи, критерії оцінювання та встановлений ліміт часу.

Стрільба ведеться на дистанції 100 метрів по грудних мішенях. Після команди інструктора «ЧАС» учасник розпочинає виконання вправи у визначеній послідовності. Спочатку виконує два постріли з верхнього положення стоячи з робочого боку. Далі, без зупинки часу, учасник переходить у середнє положення з коліна та виконує ще два постріли. Після цього

здійснюється перехід у нижнє положення лежачи, з якого виконується два постріли.

Після завершення стрільби з робочого боку учасник самостійно, без додаткової команди інструктора, повторює вправу з не робочого боку. Послідовність виконання зберігається: два постріли з положення стоячи з не робочого плеча, два постріли з положення з коліна з не робочого боку та два постріли з положення лежачи з не робочого плеча.

Загальна кількість пострілів у межах вправи становить дванадцять. Загальний час на виконання вправи обмежений і становить одну хвилину сорок секунд. Після виконання всіх пострілів інструктор подає команду «СТОП». У разі якщо встановлений час закінчується раніше, виконання вправи припиняється автоматично незалежно від кількості здійснених пострілів.

Під час виконання вправи учасник зобов'язаний дотримуватися встановленої послідовності положень, правил безпеки та вказівок інструктора. Використання сторонньої допомоги або відхилення від визначеного порядку виконання вправи не допускається.

Результат учасника визначається з урахуванням точності стрільби, правильності виконання вправи з усіх передбачених положень, а також дотримання встановленого часу. Максимальна кількість балів, яку може отримати учасник за виконання етапу, становить 20 балів.

Під час проходження етапу «Стрільба в тирі» учасники зобов'язані неухильно дотримуватися правил безпечного поводження зі зброєю та виконувати всі вказівки інструктора. Порушення наведених нижче вимог є підставою для негайної дискваліфікації учасника незалежно від уже набраних балів.

До критичних порушень належить наведення зброї або тренажера у бік інструктора, інших учасників чи будь-яких осіб, що перебувають у зоні проведення вправи, незалежно від наявності пострілу. Забороняється будь-яке натискання на спусковий гачок поза напрямком мішені або до подачі команди «ЧАС».

Критичним порушенням є розміщення пальця на спусковому гачку або всередині спускової скоби під час переміщення, переходу між положеннями для стрільби, зміни сторони стрільби або у будь-який момент, коли постріл не передбачений умовами вправи. Палець на спусковому гачку допускається виключно безпосередньо перед виконанням пострілу та лише за умови спрямування зброї в бік мішені.

Підставою для дискваліфікації є самовільний початок виконання вправи до команди інструктора, а також продовження стрільби після команди «СТОП» або після завершення встановленого часу.

У разі фіксації будь-якого з перелічених критичних порушень інструктор має право негайно зупинити виконання вправи та прийняти рішення про дискваліфікацію учасника без можливості повторного проходження етапу.

Результати виконання вправи:

1. Точність стрільби (12 пострілів)

Положення	Кількість пострілів	Кількість влучань
Стоячи (робочий бік)	2	___
З коліна (робочий бік)	2	___
Лежачи (робочий бік)	2	___
Стоячи (не робочий бік)	2	___
З коліна (не робочий бік)	2	___
Лежачи (не робочий бік)	2	___
Разом	12	___ / 12

2. Виконання вправи з різних положень

Положення	Виконано відповідно до вимог (так / ні)	Бал
Стоячи (робочий бік)	☐ так ☐ ні	___
З коліна (робочий бік)	☐ так ☐ ні	___
Лежачи (робочий бік)	☐ так ☐ ні	___
Стоячи (не робочий бік)	☐ так ☐ ні	___
З коліна (не робочий бік)	☐ так ☐ ні	___
Лежачи (не робочий бік)	☐ так ☐ ні	___
Разом		___ / 6

3. Дотримання часу

Показник	Результат
Встановлений час	1 хв 40 сек
Фактичний час виконання	___
Вкладено у час	☐ так ☐ ні

Нараховані бали	___ / 2
-----------------	---------

Підсумковий результат

Критерій	Бали
Точність стрільби	___ / 12
Виконання з різних положень	___ / 6
Дотримання часу	___ / 2
Загальна кількість балів	___ / 20

1) Виконання з різних положень.

Предбачено 6 положень: робочі (стоячи, з коліна, лежачи) та ті самі, але з не робочого боку.

Кожне положення, яке правильно відпрацьоване, оцінюється у 1 бал.

Максимум за цей критерій – 6 балів.

2) Дотримання часу.

Загальний час на виконання вправи – 1 хв 40 секунд.

Якщо учасник вклався у відведений час, він отримує додатково 2 бали.

Якщо час перевищено – бали не нараховуються.

Максимальна кількість балів, яку може отримати учасник – 20 балів.

Смуга перешкод:

Довжина дистанції до 500 метрів. Команди стартують з інтервалом 10 хвилин. Кожна команда зобов'язана з'явитися на старт не пізніше ніж за 15 хвилин до прогнозованого часу свого старту. Учасники допускаються до участі у формі, що закриває лікті та коліна, із спортивним взуттям.

Дистанція долається командою послідовно та в повному складі. Допускається розтягування команди по дистанції. У разі виявлення порушень під час проходження будь-якого етапу учасник повертається на початок відповідної перешкоди та здійснює повторну спробу, не більше трьох разів.

1. Горизонтальний маятник.

Обладнання: перильна мотузка, допоміжна маятникова мотузка, контрольні лінії.

Учасники долають перешкоду по перильній мотузці ногами, використовуючи маятникову мотузку як додаткову точку опори руками. Маятникову мотузку учасники перетягують самостійно (кінці закріплені на опорах).

Можливі порушення: заступ контрольної лінії, торкання землі будь-якою частиною тіла в зоні перешкоди, одночасне перебування двох учасників на перешкоді.

2. Перенесення шин.

Учасники беруть шини з позначеного квадрата (кількість шин = кількості учасників) та рухаються маркованим коридором близько 150 м. Шини використовуються для подолання етапів 3 та 4.

3. «Підлаз».

Обладнання: обмежена ділянка висотою до 40 см, довжиною 10 м. Учасники долають підлаз та просувають під ним шини. Допускається одночасний рух кількох учасників.

Можливі порушення: торкання обмеження будь-якою частиною тіла або шиною. Усі учасники, які перебували в зоні перешкоди в момент порушення, повертаються на початок етапу.

4. «Мінне поле».

Обладнання: обмежувальні лінії на початку та в кінці етапу. Учасники розміщують шини між лініями та долають перешкоду, крокуючи або перестрибуючи тільки в середину шин. Перетягувати або котити шини заборонено.

Можливі порушення: наступ зверху на шину, торкання землі за межами шин, переміщення шин.

5. Жердини.

Обладнання: 4 опори, 4 жердини, контрольні лінії.

Учасники долають перешкоду, вкладаючи жердини на опори, та рухаються по них, не торкаючись землі. Допускається одночасна робота всієї команди.

Можливі порушення: заступ контрольної лінії, торкання землі будь-якою частиною тіла, перестрибування з опори на опору.

6. Метання гранати на влучність.

Обладнання: 8 гумових гранат, коробка для влучання, контрольна лінія. Відстань до коробки – 6 м. Кожен учасник має 3 спроби, команда повинна виконати 4 влучні кидки. Продовжити рух по дистанції дозволяється лише після влучання 4 гранат або завершення всіх спроб і команди судді. Можливі порушення: заступ контрольної лінії.

7. Паралельні мотузки.

Обладнання: натягнуті паралельно мотузки, контрольна лінія на початку та в кінці. Учасники один за одним долають перешкоду, рухаючись ногами по нижній мотузці та тримаючись руками за верхню.

Можливі порушення: заступ контрольної лінії, торкання землі будь-якою частиною тіла, одночасне перебування двох учасників на перешкоді.

8. Транспортування потерпілого

Обладнання: стартовий квадрат, жорсткі ноші, промаркований коридор. Визначений потерпілий лягає на каремат, фіксується на ношах і переноситься по маркованому коридорі. Інші учасники долають етап бігом. Можливі порушення: неправильне кріплення потерпілого, падіння нош, неналежна організація перенесення.

Результат команди визначається за загальним часом подолання дистанції. Місце визначається за найменшим часовим показником. На кожному етапі фіксуються порушення та повторні спроби учасників згідно з регламентом. У разі повторного порушення на одному етапі понад три рази команда не допускається до продовження етапу.

БПЛА:

Від кожної команди визначаються два учасники-пілоти, які долають дистанцію індивідуально. Загальна кількість балів, яку може отримати команда за проходження дистанції двома пілотами, становить 20 балів.

Дистанція складається з 10 воріт, розташованих у визначеному порядку. Кожний пілот проходить трасу самостійно, маючи на це 5 хвилин. Якщо пілот не встигає пройти всю трасу за відведений час, то враховуються лише ті ворота, які він пройшов успішно.

Критерії оцінювання:

1. Прохідність воріт.

Кожні пройдені ворота зараховуються як 1 бал. Максимальна кількість балів для одного пілота – 10.

2. Дотримання часових обмежень.

Пілот має пройти трасу не більше ніж за 5 хвилин. Враховуються лише ворота, пройдені в межах цього часу.

3. Сумарний результат команди.

Загальний результат команди визначається як сума балів обох пілотів.

Максимальна кількість балів для команди – 20.

VII. Умови визначення результатів Змагання

1. Переможцями змагання стають команди, які отримали у підсумку найбільшу кількість балів за результатами всіх категорій Змагання.

2. Кількість призових (перших, других, третіх) місць за результатами Змагання становить, як правило, не більше 50 відсотків від загальної кількості команд з орієнтовним розподілом у співвідношенні 1 : 2 : 3.

3. Результати Змагання оголошуються в останній день програми Змагання на церемонії закриття.

4. Команди, що не стали переможцями, отримують дипломи учасників.

5. Переможці та учасники Змагання можуть нагороджуватись додатково призами.

VIII. Фінансування Змагання

1. Витрати на організацію та проведення Змагання здійснюються за рахунок коштів державного бюджету України та інших джерел, не заборонених законодавством України.